

CLASS : 12th (Sr. Secondary)

Code No. 1250

Series : SS/Annual Exam.-2024

रोल नं०

उत्तर मध्यमा सह वरिष्ठ माध्यमिक परीक्षा संस्कृत व्याकरण भाग-1 (आर्ष पद्धति गुरुकुल)

Sub Code : 1202/SVF

(Only for Fresh/Re-appear/Improvement/Additional Candidates)

समय : 3 घण्टे |

| पूर्णांक : 80

- कृपया जाँच कर लें कि इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 7 तथा प्रश्न 6 हैं।
- प्रश्न-पत्र में दाहिने हाथ की ओर दिये गये कोड नम्बर को छात्र उत्तर-पुस्तिका के मुख्य-पृष्ठ पर लिखें।
- कृपया प्रश्न का उत्तर लिखना शुरू करने से पहले, प्रश्न का क्रमांक अवश्य लिखें।

- उत्तर-पुस्तिका के बीच में खाली पन्ना/पन्ने न छोड़ें।
- उत्तर-पुस्तिका के अतिरिक्त कोई अन्य शीट नहीं मिलेगी। अतः आवश्यकतानुसार ही लिखें और लिखा उत्तर न काटें।
- परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें। रोल नं० के अतिरिक्त प्रश्न-पत्र पर अन्य कुछ भी न लिखें और वैकल्पिक प्रश्नों के उत्तरों पर किसी प्रकार के निशान न लगाएँ।
- कृपया प्रश्नों के उत्तर देने से पूर्व यह सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई भी दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।

1250

P. T. O.

- निर्देश :- (क) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।
 (ख) प्रत्येक खण्डम् अधिकृत्य उत्तराणि एकस्मिन् स्थाने, क्रमेण लेखनीयानि।
 (ग) प्रश्न संख्या प्रश्नपत्रानुसारम् अवश्यमेव लेखनीया।
 (घ) श्रेष्ठान् प्राप्तये सुस्पष्टः लेखः लेखनीयः।

खण्डः - 'क'

[बहुविकल्पीयप्रश्नाः]

1. अधोनिर्दिष्टानां समीचीनमुत्तरं चिनुत -

16 × 1 = 16

(i) "पिपति" अत्र कः लकारः ?

(क) लिट्

(ख) लट्

(ग) लुट्

(घ) लोट्

(ii) "ई हल्यघोः" इति सूत्रस्य किं कार्यम् ?

(क) ईकारादेशः

(ख) इकारादेशः

(ग) ईगागमः

(घ) आकारादेशः

(iii) "जहाति" अत्र को धातुः ?

(क) हु

(ख) ओहाक्

(ग) ओहाड्

(घ) हि

(iv) "काशृ" इति धातुः कस्मिन्नर्थे ?

(क) त्वरणे

(ख) अवकाशे

(ग) दीप्तौ

(घ) व्याप्तौ

(3)

(v) "बिभ्रति" अत्र कः प्रत्ययः ?

(क) तिप्

(ख) तसु

(ग) झि

(घ) सिप्

(vi) 'जनी प्रादुर्भावे' कस्य गणस्य धातुः ?

(क) स्वादिः

(ख) रुधादिः

(ग) दिवादिः

(घ) तुदादिः

(vii) आक्रोशेऽर्थे कः धातुः ?

(क) शप्

(ख) तप्

(ग) वृष्

(घ) मृष्

(viii) "रीगृदुपधस्य च" इति सूत्रेऽस्मिन् 'रीक्' इति किम् ?

(क) प्रत्ययः

(ख) आदेशः

(ग) विकरणम्

(घ) आगमः

(ix) "नित्यं कौटिल्ये गतौ" इति सूत्रं किं करोति ?

(क) चङ्प्रत्ययविधानम्

(ख) णिच्प्रत्ययविधानम्

(ग) सन्प्रत्ययविधानम्

(घ) यङ्प्रत्ययविधानम्

(x) कृचादिगणस्य विकरणं किम् ?

(क) श्ना

(ग) श्नम्

200032

(ख) श्नुः

(घ) श्यन्

(xi) ष्वादीनां किं स्यात् ?

(क) दीर्घः

(ग) वृद्धिः

200032

(ख) गुणः

(घ) ह्रस्वः

(xii) 'शः' इति विकरणं कस्मिन् गणे भवति ?

(क) रुधादिगणे

(ग) तुदादिगणे

(ख) दिवादिगणे

(घ) स्वादिगणे

(xiii) "श्नान्नलोपः" इति सूत्रेण कस्य लोपः ?

(क) नकारस्य

(ग) आकारस्य

(ख) श्नाविकरणस्य

(घ) कस्यापि न

(xiv) पद्-धातोः तशब्दे परतः कस्य स्थाने चिणादेशः स्यात् ?

(क) सिचः

(ग) श्यनः

200032

(ख) अडः

(घ) च्लेः

(5)

(xv) अनद्यतने भूतकाले को लकारः ?

(क) लुङ्

(ग) लृङ्

(ख) लङ्

(घ) लिङ्

(xvi) "उदोष्ट्यपूर्वस्य" इति सूत्रे 'उत्' इति पदेन किं गृह्यते ?

(क) उकारागमः

(ग) उकारादेशः

(ख) धातुः

(घ) प्रत्ययः

खण्डः - 'ख'

[अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः]

2. निम्नाङ्कितानां धातूनां निर्दिष्टानि रूपाणि प्रदर्शयत -

5 × 2 = 10

(क) "जिभी भये" धातोः लट्-लकारः <https://www.haryanaboard.com>

(ख) "इष गतौ" धातोः विधिलिङ्-लकारः

(ग) "आप्तु व्याप्तौ" धातोः लृट्-लकारः

(घ) "रुधिर् आवरणे" धातोः लोट्-लकारः

(ङ) "पूञ् पवने" धातोः लृङ्-लकारः

3. अधोलिखितानां सूत्राणामर्थो लेखनीयः -

5 × 2 = 10

(क) दिवादिभ्यः श्यन्।

(ख) जनसनखनां सञ्जलोः।

(6)

(ग) शमामष्टानां दीर्घः श्यनि।

(घ) भियो हेतुभये पुक्।

(ङ) तिष्ठतेरित्।

200032

खण्ड: 20'ग'

[लघूत्तरीयाः प्रश्नाः]

4. अधोनिर्दिष्टानां धातूनामग्रे 4-4 धातून् लिखत -

3 × 4 = 12

(क) विद सत्तायाम्

(ख) षुञ् अभिषवे

(ग) क्षुर् विलेखने

200032

5. अधोलिखितानां धातूनामर्थान् लिखत -

2 × 4 = 8

(क)

(i) धन

(ii) क्लिश

(iii) धुञ्

(iv) लुभ

(v) व्यथ

(vi) डुदाञ्

(vii) मृड

(viii) स्तृञ्

(ख)

(i) रुधिर्

(ii) डुकृञ्

(iii) नृ

(iv) इषु

(v) ज्या

(vi) लुभ

(vii) आङ्

(viii) नृती

(7)

खण्ड: - 'घ'

निबन्धात्मकप्रश्नाः]

6. अधोलिखितानां रूपाणां सिद्धिः साधनीया -

200032

4 × 6 = 24

(क) जिहेति अथवा दीव्येत्

(ख) सोष्यति अथवा अतुदत्

(ग) ततान अथवा अभैषीत्

(घ) बाधयति अथवा पिपठिषति <https://www.haryanaboard.com>

2000

<https://www.haryanaboard.com>

Whatsapp @ 9300930012

Send your old paper & get 10/-

अपने पुराने पेपर्स भेजे और 10 रुपये पायें,

Paytm or Google Pay से

